

Arven fra Vognsen

Lige før jul tikkede en dejlig mail ind i museets mailboks: Ingelise Vognsen har testamenteret 733.000 kroner til Hjerl Hede, stod der. Hun ønsker, at pengene skal gå til arbejdet med den enestående Vinkelgård fra Viborg egnen.

Vinkelgården er sandsynligvis Danmarks ældste bondehus og et ikon for vores viden om 1500-tallets beboelser. Danmark har mange slotte, herregårde og kirker fra middelalderen, men meget få beboelsestidshuse! En efterkommer af indbyggerne i Vinkelgården – før den kom på museum – har nu testamenteret er gavmildt beløb til husets fortsatte vedligeholdelse og fortælling.

Ingelise Vognsen er efterkommer til de sidste beboere i den næsten 500 år gamle bondegård fra Viborg-egnen. Hendes tipoldefar, Vogn Pedersen købte gården i Vinkel i 1868 for ca. 5000 Rd. Han fik i alt 13 børn, så der har været trangt i det lille hjem i Vogn Pedersens tid!

Vinkelgården var langt fra ny i 1868. Datering af årringe fra gårdens lade fortæller os, at loen sandsynligvis blev bygget i 1546. Vogn Pedersen, som var Ingelise Vognsen tipoldefar, købte altså en godt 300 år gammel gård. Omkring år 1900 kom den kendte folkemindesamler Evald Tang Kristensen forbi. Han gjorde Nationalmuseet opmærksom på, at der lå en enestående, gammel gård i den lille landsby blot 8 km fra Viborg.

Nationalmuseet igangsatte undersøgelser, men museet havde ikke råd til at flytte huset. I stedet købte forretningsmanden Hans Peter Hjerl Hansen gården og fik den flyttet til Hjerl Hede, hvor han med afsæt i netop Vinkelgården åbnede Frilandsmuseet Hjerl Hede i 1932.

Vinkelgården er fortsat museets kronjuvel. Midlerne fra arven vil blive anvendt til en undersøgelse af gårdens indretning i ca. 1640. Vi kender desværre ikke indbyggerne i gården i de første små 100 år af dens eksistens. De lokale kirkebøger er brændt. Men, vi ved, at herredsfoged Matthias Sørensen boede med sin husstand på gården i 1643. Museet indretter derfor huset som Matthias' hjem.

Nogle af midlerne vil blive brugt på en bedre og mere levende historiefortælling i gården. Det er ikke nemt at forestille sig livet i det lille hjem for 400 år siden. Hvis Corona tillader det, så vil gæsterne på museet allerede i år kunne høre mere om introduktionen af langbordet i danskernes hjem og om behovet for at have et nøddildshul, når man var herredsfoged i 1600-tallets stærkt religiøse sogne.

I de kommende år vil de resterende midler blive brugt til en restaurering af huset. Præcis, hvordan denne vil blive gennemført vil afhænge af den undersøgelse, som igangsættes snarest.

Kontakt: Museumsdirektør Ingeborg Svennevig M: 9611 5001